

การขยายพันธุ์กระถินเทพาลูกผสมโดยวิธีการปักชำ

(Propagation of *Acacia mangium* Willd. X *A. auriculaeformis*

A.Cunn. ex Benth. By cutting Technique)

สมัย สีโท

Samai Seetho

ส่วนพัฒนานวนศาสตร์ชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน

กรมป่าไม้

พ.ศ. 2546

การขยายพันธุ์กระถินเทพาลูกผสมโดยวิธีการปักชำ

Propagation of *Acacia mangium* Willd. X *A. auriculaeformis*

A. Cunn. Ex Benth. By cutting Technique)

สมัย สีโท

บทคัดย่อ

กระถินเทพาลูกผสมเป็นไม้โตเร็วที่นิยมปลูกกันมากในปัจจุบัน เหมาะกับการส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นปลูกเพื่อใช้เป็นไม้เอนกประสงค์ เนื่องจากสามารถปลูกเพื่อปรับปรุงดิน มีรอบตัดฟันสั้นเพียง 5 ปี และสามารถใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ได้หลายรูปแบบ การขยายพันธุ์โดยเมล็ดพบว่าการกลายพันธุ์สูง ดังนั้นการขยายพันธุ์โดยวิธีการปักชำจึงเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจากสามารถคงสายพันธุ์ที่ดี จากต้นเดิมไว้ทุกประการ ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่ยุ่งยาก สามารถ เผยแพร่หรือถ่ายทอดเทคนิคการขยายพันธุ์ให้กับราษฎรในท้องถิ่นนำไปปฏิบัติได้ จากการทดลองปักชำกระถินเทพาลูกผสม ในช่วงระยะเวลา 1 ปี (พ.ศ. 2545 – 2546) โดยใช้กิ่งปักชำจากต้นแม่พันธุ์ อายุ 2 ปี จำนวน 3 สายพันธุ์ ได้แยกทดสอบอัตราการติดราก 3 ช่วงเวลา คือ ในฤดูฝน ฤดูแล้ง และฤดูร้อน โดยปลายกิ่งถูกตัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ความยาวเท่ากัน (9 ซม.) จุ่มโคนกิ่งในฮอร์โมนเร่งราก (IBA) ที่มีความเข้มข้นแตกต่างกัน 3 ระดับ คือ ไม่จุ่มฮอร์โมน จุ่มฮอร์โมน เข้มข้น 300 ppm และ 500 ppm ในวัสดุปักชำดินผสมขุยมะพร้าว อัตราส่วน 1:1 แล้วคลุมแปลงปักชำด้วยพลาสติกใส วางไว้ภายใต้ร่มเงาสภาพเรือนเพาะชำ เป็นเวลา 20 วัน จากผลการทดลอง พบว่า ทั้งส่วนของกิ่งปักชำและระดับความเข้มข้นของ IBA มีผลต่อการติดรากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) โดยอัตราการติดรากลดลงเมื่อใช้กิ่งปักชำส่วนที่ 2 ($p < 0.01$) และอัตราการติดรากลดลงเมื่อใช้ฮอร์โมน IBA ในระดับต่ำ ($p < 0.01$) ในทุกฤดูกาลปักชำ โดยกิ่งปักชำส่วนปลายยอด และ IBA เข้มข้น 500 ppm มีผลต่อการติดรากได้ดีที่สุด ส่วนการใช้กิ่งปักชำส่วนที่ 2 กล้าไม้ที่ได้จะเกิดอาการทอดยอดในระยะเวลาหลังการปักชำ 3 เดือน จึงไม่เหมาะกับการนำไปใช้ปักชำ วิธีการปักชำที่ดีที่สุดคือ การปักชำด้วยส่วนปลายยอดกิ่งของแม่ไม้ทุกสายพันธุ์ในฤดูฝนร่วมกับการจุ่มฮอร์โมน IBA เข้มข้น 500 ppm ทำให้เกิดรากได้สูงเฉลี่ย 97.78 %

คำหลัก : การปักชำ, กระถินเทพาลูกผสม, IBA, ฤดูกาล